

1. ΤΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .25/02/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .25/02/2017

Σελίδα: 6

Το απόρρητο των επικοινωνιών στη σύγχρονη εποχή

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΜΠΙΡΑ*

Ποικιλύουν στις μέρες μας σε παγκόσμιο επίπεδο οι περιπτώσεις υποκλοπών επικοινωνιών, ακόμη και σε προηγμένες επικοινωνιακά χώρες, μεταξύ ψηφλοβάθμων αξιωματούχων που εννοείται ότι έχουν αυξημένη προστασία. Οι αποκλίψεις Σνόουντεν για γενικευμένες παρακολουθήσεις ηλεκτρονικών επικοινωνιών από τις υπηρεσίες ασφαλείας των ΗΠΑ επαληθεύουν τον ως άνω ισχυρισμό. Αυτό οφείλεται κυρίως στις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα της επικοινωνίας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, εξελίξεις που δημιουργούν «κίνητρα» σε κάθε μορφής εξουσίες ή συμφέροντα, ώστε να αποτολμούν παραβιάσεις του απορρήτου των επικοινωνιών. Αντίστοιχα φαινόμενα εμφανίζονται όχι μόνο σε αξιωματούχους αλλά και σε απλούς πολίτες για διάφορους λόγους και αιτίες.

Ταυτόχρονα, στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση της διεθνούς τρομοκρατίας, αλλά και των ποικίλων μορφών εγκληματικότητας, οι αρμόδιες αρχές προσπαθούν να διευρύνουν τις περιπτώσεις για τις οποίες ζητείται νόμιμη άρση του απορρήτου των επικοινωνιών.

Σε αυτές τις διαμορφωμένες διεθνώς συνθήκες ο ρόλος ενός ισχυρού νομικού πλαισίου και των ανεξαρτήτων αρχών που διασφαλίζουν το απόρρητο των επικοινωνιών παραμένει πολύ σημαντικός, ανεξάρτητα από τη θεσμική μορφή που αυτά λαμβάνουν σε κάθε κράτος.

Στον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον τελευταίο χρόνο συζητείται η θέσπιση αυστηρότερων και εκσυγχρονισμένων κανόνων και με-

θόδων για την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών. Τον περασμένο μήνα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε νέα σειρά μέτρων, με στόχο «να διασφαλίσει την προστασία των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ιδιωτικής ζωής», όπως δήλωσε ο αντιπρόεδρος της Αντρουσ Ανσιπ, αρμόδιος για την Ψηφιακή Ενιαία Αγορά. Μάλιστα, η Ε.Ε. προτείνει να αντικατασταθεί η σχετική κοινοτική οδηγία (2002/58/EC, e-privacy) με έναν άμεσα εφαρμόσιμο κανονισμό, προκειμένου να εναρμονιστούν οι κανόνες προστασίας που εφαρμόζονται τα κράτη-μέλη, ενώ ταυτόχρονα

Ο ρόλος ενός ισχυρού νομικού πλαισίου και των ανεξαρτήτων αρχών που διασφαλίζουν το απόρρητο των επικοινωνιών παραμένει πολύ σημαντικός.

εισπνγείται και διαδικασίες για τη στενότερη συνεργασία μεταξύ των ανεξάρτητων αρχών των κρατών-μελών. Ο προτεινόμενος Κανονισμός θα πρέπει να ψηφιστεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο προτού τεθεί σε εφαρμογή, προσφέροντας, σε συνδυασμό με τον γενικό κανονισμό για την προστασία των δεδομένων, ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων στην Ευρώπη.

Να σημειωθεί ότι ενώ η Οδηγία

e-privacy, που είχε αναθεωρηθεί το 2009, καλύπτει μόνον τις εταιρείες παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, ο προτεινόμενος κανονισμός, μεταξύ άλλων, επεκτείνει την προστασία της ιδιωτικότητας και του απορρήτου και στις διαδικτυακές επικοινωνίες και καθιστά υπόχρεους στην εφαρμογή μέτρων και τους παρόχους ηλεκτρονικών υπηρεσιών επικοινωνιών, όπως το WhatsApp, το Facebook Messenger, το Skype, το Gmail, το iMessage ή το Viber.

Επιπλέον, οι νέες προτάσεις της Ε.Ε. προβλέπουν ότι η προστασία της ιδιωτικής ζωής θα αφορά τόσο το περιεχόμενο όσο και τα λεγόμενα «μεταδεδομένα επικοινωνίας,» όπως είναι, π.κ., ο χρόνος και ο τόπος κλήσης, τα οποία θα πρέπει να ανωνυμοποιούνται ή να διαγράφονται από οποιονδήποτε πάροχο, εκτός αν επιτρέπεται η διατήρησή τους από τις ισχύουσες εξαιρέσεις (π.κ., την τιμολόγηση, τον έλεγχο ποιότητας ή την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο) ή αν εκ των προτέρων υπάρχει σχετική συγκατάθεση από τον τελικό χρήστη. Επίσης, ορίζεται ότι ο υπολογισμός των προστίμων για τους παρόχους βασίζεται στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης. Ειδικότερα για εταιρείες που παραβαίνουν τους κανόνες που αφορούν την ασφάλεια των επικοινωνιών τα πρόστιμα φθάνουν μέχρι το 4% του κύκλου εργασιών τους.

Στη χώρα μας η εκ του Συντάγματος προβλεπόμενη Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ), που λειτουργεί από το 2003, έχει ως κύρια αρμοδιότητα την προστασία και τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών,

ηλεκτρονικών και ταχυδρομικών. Αυτήν την αρμοδιότητα ασκεί με πλήρη συνέπεια, όπως απέδειξε η μέχρι τώρα πορεία της, παρά το περιορισμένο αλλά εξειδικευμένο προσωπικό της και τους λίγους πόρους, τεχνολογικούς και οικονομικούς, που διαθέτει. Η Αρχή αναπτύσσει τη δράση της παρά τις ατέλειες και τους περιορισμούς στη σχετική νομοθεσία, η οποία είναι απαραίτητο άμεσα να εκσυγχρονιστεί και να συμπληρωθεί, ενσωματώνοντας τις τεχνολογικές εξελίξεις αλλά και την αποκτηθείσα εμπειρία.

Η ΑΔΑΕ έχει ήδη προτείνει στα αρμόδια θεσμικά όργανα την ενίσχυση της σε θέματα αρμοδιοτήτων, σε στελέχη και σε πόρους, ώστε να ανταποκριθεί πληρέστερα στον ρόλο που της ανέθεσε ο συνταγματικός νομοθέτης, ένας ρόλος που γίνεται ολοένα και πιο σημαντικός, εξαιτίας των τεχνολογικών εξελίξεων στις ηλεκτρονικές αλλά και στις ταχυδρομικές επικοινωνίες.

Ασφαλώς, η συνεργασία με άλλες Αρχές (όπως η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων) και υπηρεσίες, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι ένας ακόμη παράγοντας για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της Αρχής και της προσφοράς της στην κοινωνία και την πατρίδα, για την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών, το οποίο αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα στις σύγχρονες δημοκρατικές κοινωνίες.

* Ο Χρήστος Ζαμπίρας είναι πρόεδρος της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών.